

Pamětní mince vydané v roce 2024

Šárka Vicharová

Abstract: Commemorative Coins Issued in 2024

The Czech National Bank issued a total of ten commemorative coins bearing the year 2024: two 100 CZK commemorative silver coins, four 200 CZK commemorative silver coins, one 500 CZK commemorative silver coin, two 5.000 CZK gold coins and one gold trade coin – the Czech ducat.

Keywords: Czech National Bank; commemorative coins; gold coins; 2024

Česká národní banka vydala celkem deset pamětních mincí nesoucích ročník ražby 2024. V rámci nového cyklu Instituce České republiky byly vydány dvě pamětní stříbrné stokorunové mince s motivem Nejvyššího státního zastupitelství a Bezpečnostní informační služby. Čtyři motivy pamětních stříbrných dvoustakorun byly emitovány ke 150. výročí narození Josefa Suka, k 200. výročí narození Bedřicha Smetany, k 350. výročí úmrtí Karla Škréty a k 400. výročí vydání Komenského mapy Moravy. Dále byla ražena pamětní stříbrná pětisetkoruna s dílčím pokovením Tramvaj ČKD Tatra T3. V rámci cyklu Městské památkové rezervace byly vydány dvě zlaté pětitisícikoruny věnované městům Olomouc a Moravská Třebová. Poprvé byla vydána i zlatá obchodní mince – český dukát s motivem svatého Václava.

Pamětní stříbrná mince Nejvyšší státní zastupitelství

Nominál: 100 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 27. března 2024

Limitovaný náklad: 19 000 ks špičkové kvality

Av.: ve čtvercovém rámečku kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky, nad nimi monogram České mincovny, pod rámečkem letopočet 2024. V horní části opis ČESKÁ REPUBLIKA, ve spodní části opisu nominální hodnota 100 Kč.

Rv.: v rámečku logo Nejvyššího státního zastupitelství, nad kterým jsou zobrazeny ležící meč a váhy jako symboly spravedlnosti, pod rámečkem ligatura iniciál autora ZF. V opisu NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ.

Ag 925/1000; 9 g; 29 mm

Obr. 1. Pamětní stříbrná mince Nejvyšší státní zastupitelství (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Nejvyšší státní zastupitelství v souladu se zákonem vykonává metodickou, kontrolní a řídicí činnost. Především zastupuje obžalobu v trestním dovolání u Nejvyššího soudu, a zároveň je vrcholným článkem soustavy státního zastupitelství.

Česká národní banka v dubnu 2023 doplnila plán emise pamětních mincí o nový cyklus Instituce České republiky. K vytvoření výtvarného návrhu byl vyzván akademický sochař Zbyněk Fojtů jako nejúspěšnější účastník výtvarných soutěží ČNB s největším počtem realizací. Autor připravil šest variant kresebných návrhů, které ve dnech 12.–17. května 2023 distančně vyhodnotila Komise pro posuzování návrhů na české peníze. Odborným poradcem byl Mgr. Petr Malý, tiskový mluvčí Nejvyššího státního zastupitelství v Brně. Komise se shodla na variantě návrhu, která byla posléze převedena do sádrového modelu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 8. června 2023 schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů (obr. 1).

Pamětní stříbrná mince Bezpečnostní informační služba

Nominál: 100 Kč

Autor: MgA. Veronika Durová

Datum emise: 21. srpna 2024

Limitovaný náklad: 18 300 ks špičkové kvality

Av.: uprostřed mince stylizovaná část znaku Bezpečnostní informační služby sestávající z orlice čelně hledící doleva a s rozepjatými křídly před sebou a nad hlavou, a rámečku s kompozicí heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky umístěného na její hrudi. V poli vpravo dole monogram České mincovny. V horní polovině pole opis ČESKÁ REPUBLIKA a 100 Kč, ve spodní úseči letopočet 2024. Rv.: čelní strana budovy Bezpečnostní informační služby, shora i zdola obklopená rozepjatými orlými perutěmi. Pod budovou je uvedeno heslo BIS z jejího znaku: AUDI • VIDE • TACE (tj. „naslouchej, dívej se, mlč“), pod ním monogram autorky medaile VD. V horní části pole opis BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA.

Ag 925/1000; 9 g; 29 mm

Obr. 2. Pamětní stříbrná mince Bezpečnostní informační služba (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Bezpečnostní informační služba je zpravodajská služba kontrarozvědného typu, která působí pouze na území ČR. Jejím úkolem je získávání, vyhodnocování a uchovávání informací v rámci její působnosti. Mezi hlavní témata patří hrozby terorismu, aktivity ohrožující bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy státu, činnost cizích zpravodajských služeb na našem území, záměry nebo činy mířící proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR, aktivity organizovaného zločinu a činnosti ohrožující utajované informace.

Česká národní banka vypsalala v červenci 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 22. září 2023. Vypsání ceny se zúčastnilo 10 výtvarníků, kteří předložili celkem 21 sádrových modelů. Vyhodnocení předložených návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 5. října 2023. Odborným poradcem byl pplk. Bc. Ladislav Šticha z Bezpečnostní informační služby. V prvním kole bylo vyraženo sedm návrhů, které se vyznačovaly výtvarnými či technickými nedostatky. Ve druhém kole bylo oceněno devět návrhů základní odměnou. Jeden návrh získal ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za nápadité propojení lící a rubové strany negativním reliéfem, ve kterém je na lící straně ztvárněna kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku ČR a na rubové straně heslo BIS. Druhou cenu komise udělila návrhu MgA. Veroniky Durové za dokonalé ztvárnění realistických prvků BIS. Třetí cenu obdržel návrh Jiřího Hanuše, DiS., za zajímavé použití neostrých kontur, které v souladu s motivem mince působí tajemně. Návrh Mgr. Marie Šeborové získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 16. listopadu 2023 nepotvrdila rozhodnutí komise a k realizaci vybrala návrh MgA. Veroniky Durové, oceněný druhou cenou (obr. 2).

Pamětní stříbrná mince ke 150. výročí narození Josefa Suka

Nominál: 200 Kč

Autor: MgA. Petra Čánská

Datum emise: 3. ledna 2024

Limitovaný náklad: 7 500 ks běžné kvality; 13 500 ks špičkové kvality

Av.: houslový korpus ztvárněný na notových autografech Josefa Suka. Na ostruní korpusu svislý nápis ČESKÁ REPUBLIKA a pod ním vodorovně označení nominální hodnoty 200 Kč.

Rv.: portrét Josefa Suka, v dolní úseči jeho podpis a iniciály autorky mincovního obrazu. Na levé straně v opisu JOSEF SUK, na pravé straně v opisu 1874–2024.

Ag 925/1000; 13 g; 31 mm

Obr. 3. Pamětní stříbrná mince ke 150. výročí narození Josefa Suka (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Josef Suk (4. 1. 1874, Křečovice – 29. 5. 1935, Benešov) je dnes řazen k nejvýznamnějším skladatelům přelomu romantismu a moderny jak v české, tak i evropské hudbě. Jako žák Antonína Dvořáka vyšel ze stylu svého učitele, později se propracoval od pozdně romantického lyrismu k náročnému progresivnímu stylu. Výrazným předělem v Sukově tvorbě bylo náhlé úmrtí Antonína Dvořáka a o rok později i Dvořákovy dcery a Sukovy manželky Otýlie Sukové. Jim věnoval svou symfonii nazvanou jménem posla smrti Asrael. Za svého života byl proslulý hlavně jako houslista (sekundista) legendárního Českého kvarteta. Na Pražské konzervatoři vystudoval hru na housle a později skladbu ve třídě Antonína Dvořáka. Po absolutoriu na konzervatoři založil v roce 1892 se svými kolegy Karlem Hoffmannem, Oskarem Nedbalem a Ottou Bergerem legendární České kvarteto, které si záhy získalo vynikající pověst doma i v zahraničí a téměř 40 let šířilo slávu českého interpretačního umění. V roce 1922 byl jmenován profesorem skladby na Mistrovské škole Pražské konzervatoře, kde vychoval na 35 skladatelů, mj. K. Bořkovce, J. Ježka, E. Hlobila, B. Martinů, K. Reinera, D. Vačkáře, včetně umělců slovinského, chorvatského, srbského a polského původu.

Česká národní banka vypsala v únoru 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 10. března 2023. Vypsání ceny se zúčastnilo 18 výtvarníků, kteří předložili celkem 28 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 21. března 2023. Odbornou poradkyní byla PhDr. Jana Vojtěšková, CSc., kurátorka fondu nenotových rukopisů z Českého muzea hudby. V prvním kole bylo vyřazeno 14 návrhů. Ve druhém kole bylo oceněno šest návrhů základní odměnou a tři návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů

od autorů MgA. Petry Čánské (dva návrhy), Vladislava Mašaty (dva návrhy) a MgA. Josefa Oplíštily (jeden návrh). Podle názoru komise byly tyto návrhy výtvarně nejlépe zpracované a autoři nejvýstižněji ztvárnili zadané téma. Komise však zároveň konstatovala, že bez úprav nelze ani jeden z návrhů doporučit k realizaci. Rozhodla proto o vypsání užší výzvy pro autory těchto návrhů s uzávěrkou dne 21. dubna 2023. Autoři měli buď upravit stávající návrhy podle připomínek komise, nebo předložit návrhy zcela nové. Vyhodnocení užší výzvy se uskutečnilo dne 25. dubna 2023. Při jejím vyhodnocení komise jednohlasně označila jako nejzdařilejší jeden z návrhů MgA. Petry Čánské. Komise vyzdvihla především originální zpracování portrétu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 25. května 2023 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu MgA. Petry Čánské (obr. 3).

Pamětní stříbrná mince k 200. výročí narození Bedřicha Smetany

Nominál: 200 Kč

Autor: Jiří Hanuš, DiS.

Datum emise: 28. února 2024

Limitovaný náklad: 7 700 ks běžné kvality; 13 800 ks špičkové kvality

Av.: panorama Prahy se siluetou Hradčan se zakomponovaným nápisem MÁ VLAST. V levé horní části pole monogram České mincovny. V opisu ČESKÁ REPUBLIKA a označení nominální hodnoty 200 Kč.

Rv.: portrét Bedřicha Smetany. V pravé části mincovního pole opis BEDŘICH SMETANA, letopočty 1824–2024 a stylizovaná iniciála autora mincovního obrazu.

Ag 925/1000; 13 g; 31 mm

Obr. 4. Pamětní stříbrná mince k 200. výročí narození Bedřicha Smetany (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Bedřich Smetana (2. 3. 1824, Litomyšl – 12. 5. 1884, Praha) je právem považován za zakladatele české národní hudby. Začal jako klavírista a pedagog ve šlechtických rodinách a od roku 1848 ve vlastním hudebním ústavu v Praze. Renomé získal ve švédském Göteborgu, odkud se po pěti letech v roce 1861 vrátil, aby v Čechách usiloval o profesionalizaci hudebního života. Od počátku šedesátých let 19. století Smetana vědomě budoval českou národní operu, jeho nejproslulejšími jsou komická Prodaná nevěsta a slavnostní Libuše. V roce 1874 ztratil sluch

a nemohl již být kulturně ani pedagogicky činný. Od roku 1876 žil skladatel v ústraní, v rodině své dcery Žofie v myslivně v Jabkenicích, kde jeho zeť působil jako nadlesní. Občasné návštěvy Prahy mu byly vždy vzpruhou a radostí. Navzdory osudu se Smetana nevzdal svého zájmu o koncerty a mezi jeho záliby patřila i návštěva divadel a různých zábavných představení. Po ohluchnutí ve svých padesáti letech se Smetana plně ponořil do kompoziční práce a složil svá nejzásadnější díla. Vznikly tak skladby všech typů a žánrů, jejich vrcholem se stal cyklus šesti symfonických básní *Má vlast*. Bedřich Smetana prožil dvě manželství, z nichž se mu narodilo šest dcer. Tři z nich, Žofie, Zdeňka a Božena, se dožily dospělosti. Zemřel 12. května 1884 v Praze.

Česká národní banka vypsalala v březnu 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 14. dubna 2023. Vypsání ceny se zúčastnilo 20 výtvarníků, kteří předložili celkem 41 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 25. dubna 2023. Odbornou poradkyní byla Mgr. Sandra Bergmannová, Ph.D., vedoucí Muzea Bedřicha Smetany. V prvním kole bylo vyřazeno 14 návrhů, které se vyznačovaly výtvarnými či technickými nedostatky. Ve druhém kole bylo oceněno 19 návrhů základní odměnou. Tři návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Jiřího Hanuše, DiS., za nápadité vkomponování textu *MÁ VLAST* do panoramatu Prahy a Hradčan, symbolizující národní hrdost, a za výstižný portrét Bedřicha Smetany. Druhou cenu komise udělila návrhu MgA. Veroniky Durové za kvalitní portrét z profilu a ztvárnění budovy Národního divadla. Třetí cenu obdržel návrh Vojtěcha Dostála, DiS., za kompoziční soulad obou stran a autentický portrét. Návrhy MgA. Terezy Eisnerové a Adama Alvy Fejjara získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 8. června 2023 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Jiřího Hanuše, DiS. (obr. 4).

Pamětní stříbrná mince k 350. výročí úmrtí Karla Škréty

Nominál: 200 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 24. července 2024

Limitovaný náklad: 7 300 ks běžné kvality; 12 900 ks špičkové kvality

Av.: sv. Barbora, sv. Kateřina a sv. Dorota z obrazu *Svatá rodina* od Karla Škréty, dole vlevo monogram České mincovny. V horní části mincovního pole opis *ČESKÁ REPUBLIKA* a označení nominální hodnoty 200 Kč.

Rv.: reprodukce autoportrétu Karla Škréty, za ním ligatura iniciál autora. V levé a spodní části mincovního pole v opisu *KAREL ŠKRÉTA* a letopočty 1674–2024.

Ag 925/1000; 13 g; 31 mm

Obr. 5. Pamětní stříbrná mince k 350. výročí úmrtí Karla Škréty (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Karel Škréta (1610, Praha – 30. 7. 1674, Praha) proslul především jako malíř, kreslíř a navrhovatel grafických listů a náleží k zakladatelským osobnostem barokního malířství v Čechách. Narodil se v domě U černého jelena naproti Týnskému chrámu v Praze na Starém Městě do poměrně bohaté a vzdělané patricijské rodiny českého původu. Protože byla nekatolického vyznání, v roce 1627 po vydání Obnoveného zřízení zemského Škréta Čechy opustil. Pobýval v Německu, ve Švýcarsku a nejdéle v Benátkách. V roce 1637 se navrátil do Čech, kde – již po konverzi jako katolík – získal zpět rodinný majetek, a to včetně vinic na Mělnicku a také domu U Hájků na Ovocném trhu, kde sídlila jeho prosperující malířská dílna. Na pražskou uměleckou scénu se Škréta uvedl početným cyklem lunetových obrazů zachycujících život a smrt patrona české země sv. Václava. Tento cyklus byl určen pro výzdobu kláštera augustiniánů na Zderaze v Praze, kam si pak v čase vpádu švédských vojsk malíř uschoval cennosti. Škréta je autorem četných oltářních obrazů. Zemřel 30. července 1674.

Česká národní banka vypsala v červenci 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 1. září 2023. Vypsání ceny se zúčastnilo 17 výtvarníků, kteří předložili celkem 34 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 12. září 2023. Odbornou poradkyní byla PhDr. Andrea Steckerová, Ph.D., z Národní galerie v Praze. Návrhy byly hodnoceny tradičním tříkolovým způsobem. V prvním kole bylo vyřazeno 12 návrhů. Ve druhém kole bylo oceněno 15 návrhů základní odměnou. Dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh MgA. Josefa Oplištila za nápadité propojení lící a rubové strany a za vynikající portréty – na lící straně sv. Martina z velkoformátového oltářního plátna Sv. Martin dělící se se žebrákem o plášť a na rubové straně Karla Škréty. Druhou cenu komise udělila návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů za detailní ztvárnění obrazu Svatá rodina (s motivem tří světic sv. Barbory, sv. Kateřiny a sv. Doroty) a kvalitní portrét Karla Škréty. Třetí cenu obdržel návrh Asamata Baltaeva, DiS., za dokonalé ztvárnění oltářního plátna Sv. Martin dělící se se žebrákem o plášť a zdařilý portrét. Návrhy akademického sochaře Michala Vitanovského a Vladislava Mašaty získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání

dne 12. října 2023 nepotvrdila rozhodnutí komise a k realizaci vybrala návrh akademického sochaře Zbyněka Fojtů, oceněný druhou cenou (obr. 5).

Pamětní stříbrná mince k 400. výročí vydání Komenského mapy Moravy

Nominál: 200 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 30. listopadu 2024

Limitovaný náklad: 7 600 ks běžné kvality; 13 800 ks špičkové kvality

Av.: stylizovaná levá horní část Komenského mapy Moravy. V levé části mincovního pole v opisu ČESKÁ REPUBLIKA a označení nominální hodnoty 200 Kč. Vlevo v poli monogram České mincovny.

Rv.: stylizovaná pravá horní část Komenského mapy Moravy. V pravé části mincovního pole v opisu KOMENSKÉHO MAPA MORAVY. V pravém poli vyvedeny svisle letopočty 1624–2024.

Ag 925/1000; 13 g; 31 mm

Obr. 6. Pamětní stříbrná mince k 400. výročí vydání Komenského mapy Moravy (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Jan Amos Komenský (28. 3. 1592 – 15. 11. 1670, Amsterdam) byl nejen významným učencem a biskupem Jednoty bratrské, ale zasáhl také do kartografie. Vytvořil mapu své rodné Moravy s názvem *Moraviae nova et post omnes priores accuratissima delineatio* (tj. Nový a po všech předešlých nej přesnější zákres Moravy). Pravděpodobně měla být přílohou jeho připravované historicko-vlastivědné monografie *O starožitnostech Moravy*, která se nedochovala. Pokud jde o tvorbu mapy, nepředpokládá se, že by vznikala geometrickými měřeními. Komenský se soustředil na opravu Fabriciovy mapy podle svých zkušeností vycházejících z častého pobytu na Moravě a podle rad místních intelektuálů. Toponyma na mapě byla popsána česky a německy, aby se „hodila lidem obého jazyka“. Na mapě bylo vyznačeno a pojmenováno 499 sídel na Moravě a 36 na Opavsku. V pravé dolní části se nachází mapový klíč (*Notarum explicatio*) 12 mapových znaků s latinským popisem symbolů a s moravským znakem a dalšími atributy. Pod ním je umístěný štítek s nakladatelskými údaji, které byly s každou další edicí upravovány.

Česká národní banka vypsala v září 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 27. října 2023. Vypsání ceny se zúčastnilo osm výtvarníků, kteří předložili celkem 13 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 7. listopadu 2023. Odbornými poradkyňmi byly PhDr. et Mgr. Eva Novotná, Ph.D., ředitelka Mapové sbírky a vedoucí Knihovny geografie UK a Mgr. Helena Kovářová, kurátorka sbírkových fondů oddělení společenských věd Muzea Komenského v Přerově. V prvním kole byly vyřazeny čtyři návrhy, které se vyznačovaly výtvarnými či technickými nedostatky. Ve druhém kole byly oceněny tři návrhy základní odměnou. Dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za dokonale ztvárnění Komenského mapy Moravy vydané roku 1624 se všemi hlavními atributy díla, jedná se především o pás vedut měst (Polná, Olomouc, Brno a Znojmo) v záhlaví mapy. Mapový obraz je vhodně rozdělen na obě strany mince. Druhou cenu komise udělila dalšímu návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů opět za dokonale ztvárnění Komenského mapy Moravy. Třetí cenu obdržel návrh akademického sochaře Michala Vitanovského za tradiční portrét učitele národů J. A. Komenského a ztvárnění čtyř vedut měst na lící straně návrhu. Návrh Jiřího Hanuše, DiS., získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 7. prosince 2023 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů (obr. 6).

Pamětní stříbrná mince s dílčím pokovením Tramvaj ČKD Tatra T3

Nominál: 500 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 18. června 2024

Limitovaný náklad: 10 700 ks běžné kvality; 19 300 ks špičkové kvality

Av.: v horní části mincovního pole kompozice části bočního a čelního pohledu na tramvaj ČKD Tatra T3, v dolní části detail části podvozku, nad ním vpravo monogram České mincovny. V horní části mincovního pole v opisu ČESKÁ REPUBLIKA, v dolní úseči označení nominální hodnoty 500 Kč.

Rv.: tramvaj ČKD Tatra T3 ze šikmého pohledu včetně trolejového vedení a kolejnic. Zjednodušená barevnost tramvaje je naznačena dílčím pokovením žlutým a červeným zlatem. V dolní části pole v opisu ČKD TATRA T3, v pravé části pole v opisu letopočet 2024 a ligatura iniciál autora mincovního obrazu.

Ag 925/1000; 25 g; 40 mm

Obr. 7. Pamětní stříbrná mince s dílčím pokovením Tramvaj ČKD Tatra T3 (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Po druhé světové válce začal Dopravní podnik hl. m. Prahy prosazovat zásadní modernizaci vozového parku tramvají s využitím americké koncepce PCC, která ve své době představovala jedno z nejperspektivnějších technických řešení tramvajových vozidel. Vývoj nového vozidla byl zahájen v roce 1947 a dokončen v roce 1951, kdy byly dohotoveny první dva prototypy označené jako typ T I. V letech 1952 až 1957 navázala sériová výroba, kdy bylo vyrobeno 285 vozidel dodávaných do měst v Československu a Sovětském svazu. Postupně byl uskutečněn vývoj tzv. jednotného čtyřnápravového motorového tramvajového vozu T II. Na něj pak navázal v letech 1959 až 1962 vývoj tramvaje T3 (zpočátku ještě označované jako T III), která měla odstranit některé nedostatky svých předchůdců a umožnit výrobu ve větších sériích. Prototyp byl vyroben v roce 1960, sériová výroba a pravidelný provoz začaly v roce 1962. Tramvaj T3 se vyráběla také na export do Sovětského svazu, Jugoslávie a Německé demokratické republiky. Celkem bylo i s výrobou pro tuzemsko vyrobeno téměř 14 000 kusů, což bylo dlouhá léta světovým rekordem v počtu vyrobených kusů od jednoho typu.

Česká národní banka vypsala v prosinci 2022 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 20. ledna 2023. Vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu na pamětní stříbrnou pětisetkorunovou minci „Tramvaj T3“ se zúčastnilo 13 výtvarníků, kteří předložili celkem 24 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 31. ledna 2023. Odborným poradcem byl Ing. Robert Mara, vedoucí archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy. Předložené návrhy byly hodnoceny tradičním tříkolovým systémem. V prvním kole bylo vyřazeno 12 návrhů. Ve druhém kole bylo oceněno šest návrhů základní odměnou. Dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Petry Brodské, DiS., za věrné boční ztvárnění tramvaje T3 a části interiéru. Druhou cenu komise udělila kombinaci dvou návrhů akademického sochaře Zbyňka Fojtů za výborné ztvárnění tramvaje T3 a nápaditou kompozici pohledů a detailů na lící straně. Třetí cenu obdržela zbylá kombinace návrhů akademického sochaře Zbyňka Fojtů za propracované ztvárnění tramvaje a detailů informačních tabulí. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 16. března 2023

nepotvrdila rozhodnutí komise a k realizaci vybrala návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů, oceněný druhou cenou (obr. 7).

Zlatá mince město Olomouc z cyklu Městské památkové rezervace

Nominál: 5000 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 28. května 2024

Limitovaný náklad: 5 000 ks běžné kvality; 10 000 ks špičkové kvality

Av.: ve svislém středovém pásu heraldická zvířata z velkého státního znaku ČR v pořadí shora dolů: český lev, moravská orlice, slezská orlice, pod ní označení nominální hodnoty 5 000 Kč. V levé části mincovního pole stylizované gotické klenby s včleněným monogramem České mincovny, v pravé části architektonický fragment z objektu olomoucké radnice s orlojem. V levé části mincovního pole v opisu MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE, v pravé části v opisu ČESKÁ REPUBLIKA.

Rv.: koláž významných architektonických památek Městské památkové rezervace Olomouc. V popředí sloup Nejsvětější Trojice a zvonice věž kostela sv. Mořice, v pozadí půdorys téhož kostela včetně znázornění klenebního žebroví. V horní části mincovního pole v opisu MĚSTO OLOMOUC, při pravém spodním okraji mince letopočet 2024.

Au 999,9/1000; 15,55 g; 28 mm

Obr. 8. Zlatá mince město Olomouc z cyklu Městské památkové rezervace (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Historické jádro města Olomouce bylo prohlášeno městskou památkovou rezervací (dále jen MPR) 13. dubna 1971. Zaujímá plochu přibližně 87 ha. Po pražské městské památkové rezervaci se jedná o druhou nejrozsáhlejší rezervaci v České republice. Nejvýznamnější památky jsou zapsány jako národní kulturní památky: Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava, kostel sv. Mořice, soubor barokních kašen a sloupů a vila Primavesí. Od počátku 21. století se Olomouc pyšní i pamětihodností zapsanou do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO – čestným sloupem Nejsvětější Trojice. Urbanistické uspořádání a architektura městské památkové rezervace odráží skutečnost, že Olomouc byla hospodářským, správním, vzdělanostním a církevním centrem úrodného a bohatého regionu Hané.

K specifickému charakteru městské památkové rezervace přispívá také její historická vojensko-strategická funkce a okolnost, že byla v polovině 18. století přebudována na pevnost a že byla až do nedávné doby sídlem velkých vojenských posádek. Po zrušení pevnosti v osmdesátých letech 19. století byly prostory kolem hradeb přeměněny v městské parky a městskou zeleň a tento přírodní prstenec dnes tvoří přirozenou hranici a přechodový článek mezi historickým jádrem a novými částmi města.

Česká národní banka vypsala v lednu 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 17. února 2023. Vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu na sedmou zlatou minci z cyklu Městské památkové rezervace se zúčastnilo 12 výtvarníků, kteří předložili celkem 20 sádrových modelů. Vyhodnocení předložených návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 28. února 2023. Odbornou poradkyní byla Ing. arch. Jana Křenková z Magistrátu města Olomouc. V prvním kole byly vyřazeny čtyři návrhy, které se vyznačovaly výtvarnými či technickými nedostatky. Ve druhém kole bylo oceněno devět návrhů základní odměnou. Další dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za velmi nápadité a propracované koláže nejvýznamnějších památek MPR Olomouc. Druhou cenu komise udělila návrhu Ludmily Kracíkové, DiS., za propojení obou stran kruhovou kompozicí s urbánním schématem části zástavby historického jádra města Olomouce. Na lícní straně je schéma překryto fragmentem objektu olomoucké radnice a na rubové straně sloupem Nejsvětější Trojice, katedrálou sv. Václava a olomouckou radnicí s renesančním schodištěm. Třetí cenu obdržel návrh Veroniky Prokopové, DiS., za velmi čisté ztvárnění vrcholové figurální kompozice sloupu Nejsvětější Trojice. Návrhy akademické sochařky Majky Wichnerové a akademického sochaře Zbyňka Fojtů získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 25. května 2023 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů (obr. 8).

Zlatá mince město Moravská Třebová z cyklu Městské památkové rezervace

Nominál: 5000 Kč

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů

Datum emise: 1. října 2024

Limitovaný náklad: 4 750 ks běžné kvality; 10 250 ks špičkové kvality

Av.: budova radnice a část renesančního zámku včetně arkád na nádvoří. Nad arkádami stylizovaná heraldická zvířata z velkého státního znaku ČR v pořadí moravská orlice, český lev, slezská orlice, nad nimi nápis ČESKÁ REPUBLIKA a pod nimi označení nominálu 5000 Kč. V levém poli v opisu MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE.

Rv.: v horní části koláž průčelí gotických a renesančních měšťanských domů. V levé spodní části mincovního obrazu silueta věže barokního kostela Nanebevzetí Panny

Marie na pozadí sgrafitové omítky z roku 1565 dvorního traktu radnice, uprostřed detail kašny na zámeckém nádvoří a v pravé části morový sloup z roku 1718. Ve středu mincovního pole nápis MĚSTO MORAVSKÁ TŘEBOVÁ, za sloupem letopočet 2024, u jeho paty ligatura iniciál autora mincovního obrazu.

Au 999,9/1000; 15,55 g; 28 mm

Obr. 9. Zlatá mince město Moravská Třebová z cyklu Městské památkové rezervace (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Moravská Třebová leží na území západní Moravy, administrativně náleží k okresu Svitavy v Pardubickém kraji. Založil ji roku 1257 Boreš z Rýzmburka jako typické kolonizační město s pravidelným půdorysem náměstí. Městská památková rezervace (dále jen MPR) zahrnující historické jádro města byla vyhlášena dne 1. října 1980 výnosem Ministerstva kultury č. j. 13603/80-VI/1. Její rozsah je vymezen ulicemi Komenského, Olomoucká, Piaristická, Jevíčská, Gorazdova a Brněnská. Hlavními památkami MPR jsou zámek, morový sloup, radnice, latinská škola a také významné mázhauzy.

Česká národní banka vypsala v srpnu 2023 ceny za předložení uměleckého návrhu s uzávěrkou dne 13. října 2023. Vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu na osmou zlatou minci z cyklu Městské památkové rezervace se zúčastnilo deset výtvarníků, kteří předložili celkem 15 sádrových modelů. Vyhodnocení předložených návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 24. října 2023. Odborným poradcem byl Mgr. Václav Dokoupil, místostarosta města Moravská Třebová. V prvním kole byly vyřazeny dva návrhy. Ve druhém kole bylo oceněno sedm návrhů základní odměnou. Další dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za velmi propracovanou koláž hlavních dominant MPR. Na lící straně návrhu se nachází průčelí budovy radnice a v pozadí věž renesančního zámku včetně arkád na jeho nádvoří, na rubové straně pak koláž gotických a renesančních měšťanských domů s unikátním arkýřem z roku 1589, silueta věže barokního kostela Nanebevzetí Panny Marie, kašna na zámeckém nádvoří a morový sloup z roku 1718. Druhou cenu komise udělila návrhu Šárky Makovské, DiS., za koláž nejvýznamnějších památek MPR Moravská Třebová a za detailní ztvárnění hřebínkové renesanční klenby

a zámeckého nádvoří s kašnou na lící straně. Třetí cenu obdržel návrh Asamata Baltaeva, DiS., za velmi čisté ztvárnění renesanční klenby mázhausů (tj. rozměrná místnost zaujímající celou přední část přízemí patrového gotického či renesančního měšťanského domu, využívaná obvykle jako výčep) na lící straně a za morový sloup z roku 1718 se sousoším a trojicí věží, které dominují panoramatu města. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 23. listopadu 2023 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů (obr. 9).

Zlatá obchodní mince – český dukát s motivem sv. Václava

Nominál: 1 dukát

Autor: akademický sochař Vladimír Oppl

Datum emise: 17. září 2024

Vydáno: 35 000 ks špičkové kvality

Av.: český lev. V opisu ČESKÁ REPUBLIKA, jednotlivá písmena oddělena lipovými listy. Při spodním okraji mince letopočet 2024.

Rv.: portrét svatého Václava v přílbě. V opisu SVATÝ VÁCLAVE NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM I BUDOUCÍM, jednotlivá slova oddělena značkou ve tvaru tečky. V dolní části mincovního obrazu opis ČESKÝ DUKÁT, jednotlivá slova ohraničena značkou ve tvaru křížku. V levé části pole monogram autora mincovního obrazu.

Au 986 1/9 / 1000; 3,49 g; 19,75 mm

Obr. 10. Zlatá obchodní mince – český dukát s motivem sv. Václava (sbírka České národní banky; foto archiv České národní banky).

Měnovou odlukou a měnovou reformou, uskutečněnou pod vedením prvního československého ministra financí Aloise Rašína v únoru 1919, skončila platnost rakouskouherské korunové měny. Od roku 1922 však Rašín prosazoval vydání československých dukátů, tradičních českých zlatých mincí, ražených na českém území od dynastie lucemburské až po habsbursko-lotrinskou. Technické parametry československých dukátů byly zvoleny shodně s posledními rakouskými a uherskými dukáty Františka Josefa I. Ministr Rašín pravděpodobně plánoval po obnovení zlatého standardu prohlásit dukát za minci československé měny, k tomu však nikdy nedošlo. Na výtvarnou podobu dukátů byla vypsaná veřejná soutěž, v níž získal první cenu návrh vytvořený ve spoluautorství malíře Jaroslava Bendy a so-

chaře Otakara Španiela. Na licií straně byla postava vévody Václava jako symbol suverenity národa a znak nepřetržitosti státní a národní myšlenky, s textem v opisu Nedej zahynouti nám i budoucím. Československé dukáty, zvané podle motivu vévody Václava svatováclavské, byly poprvé raženy v říjnu 1923 k 5. výročí vzniku Československa. Nejprve byly v počtu pouhých 1 000 kusů vydány tzv. jednoduchá jubilejní s datem vzniku republiky 28. října mezi letopočty 1918 a 1923 na rubu a pořadovým číslem na licií straně, ražba dukátů a jejich násobků pak pokračovala až do roku 1939. Po válečné přestávce byly svatováclavské dukáty raženy už jen jednou, s ročníkem 1951.

Česká národní banka vypsalala v září 2022 ceny za předložení uměleckého návrhu na zlatou obchodní minci s motivem sv. Václava s uzávěrkou dne 31. října 2022. Vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu se zúčastnilo 17 výtvarníků, kteří předložili celkem 22 sádrových modelů. Vyhodnocení předložených návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 9. listopadu 2022. Odbornou poradkyní byla prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc., z katedry pomocných věd historických a archivního studia z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Před hodnocením komise vyřadila jeden návrh z důvodu nesplnění soutěžních podmínek. Autorka návrh předložila pouze v grafické podobě. V prvním kole byly dále vyřazeny tři návrhy. Ve druhém kole bylo oceněno deset návrhů základní odměnou. Další tři návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi nápadité provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Vladimíra Oppla za vynikající portrét svatého Václava v přílbě na rubové straně a dokonalé ztvárnění českého lva. Na licií straně je navíc český lev doplněn vhodnou symbolikou lipových lístků, kterými je prokládán opis ČESKÁ REPUBLIKA. Druhou cenu komise udělila návrhu Vojtěcha Dostála, DiS., za nápadité a velmi jednoduché ztvárnění českého lva a motivu přílby. Obě strany jsou tak propojeny opačným tvarem štítu a přílby. Třetí cenu obdržel návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za krásné ztvárnění portréту svatého Václava s vévodskou čapkou a svatozáří na rubové straně. Návrh Adama Alvy Fejřara a další návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 8. prosince 2022 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Vladimíra Oppla (obr. 10).

Summary

The Czech National Bank produced a total of ten commemorative issues bearing the year 2024. Within the new cycle called Institutions of the Czech Republic, two 100 CZK silver coins were issued, one of them devoted to the Prosecutor General's Office, the second one to the Security Information Service. The four 200 CZK silver coins mark the following events: the 150th anniversary of the birth of the famous violinist and composer Josef Suk; the 200th anniversary of the birth of the composer Bedřich Smetana; the 350th anniversary of the death of the painter Karel Škréta; and the 400th anniversary

of the publication of Comenius' map of Moravia. The 500 CZK silver coin with a "ČKD Tatra T3 tram" is partially plated. Besides the silver coins, two gold 5000 CZK coins presenting the historical cities of Olomouc and Moravská Třebová were issued within the Municipal Heritage Sites cycle. A gold trade coin – a Czech ducat celebrating the patron of the Czech Lands Saint Wenceslas was issued for the first time.

Ing. Šárka Vicharová
Česká národní banka
Sekce peněžní a platebního styku,
odbor peněžního oběhu a ochrany platidel
Na Příkopě 864/28, 115 03 Praha 1
sarka.vicherova@cnb.cz